

Correctievoorschrift HAVO

2018

tijdvak 1
dinsdag 8 mei
07.30 - 10.30 uur

Papiamentu

Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk vrijdag 1 juni 2018 elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor dit examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor dit examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Papiamentu HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Papiamentu HAVO eerste tijdvak 2018 kunnen maximaal 51 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 22 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Papiamentu beantwoord zijn.

De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Teksto 1 *Selfie*: simplemente narsismo?

1 D

2 B

3 B

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden:

- *Selfie* por duna informashon tokante aspekto di nos na nos konosínan 1
- ku no ta na altura di tur esaki. 1

OF

- *Selfie* ta oportunidat pa muestra bo amigunan digital 1
- aspekto deskonosí di bo mes. 1

NB: Alleen de eerste 20 woorden beoordelen. Let op, indien overgeschreven uit de alinea i.p.v. in eigen woorden, geen punten toekennen.

5 B

6 C

7 D

8 D

9 A

10 maximumscore 3

Voorbeelden van een juist antwoord:

- Pa un persona narsista, / ku tendencia narsista problemátiko, 1
- publikashon di *selfie* por ta un bon manera pa atendé ku su aberashon/tendencia. / por yud'é superá su tendencia. 1
- Indien inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 25 woorden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Ponensia	KOR	INK
1	X	
2	X	
3		X

- Indien drie kruisjes juist* 2
Indien twee juist 1
Indien minder dan twee juist 0

12 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord:

- E outor ta haña ku ...
mester siña di / hasi bon uso di komentario positivo i negativo, 1
- i finalmente ...
kada persona mester disidí pa su mes. / skohe (kua e ta aseptá/tuma). 1

NB: Alleen de eerste 20 woorden beoordelen.

13 maximumscore 2

Sita	ECHO	OPINION
1	X	
2	X	
3		X

- Indien drie kruisjes juist* 2
Indien twee juist 1
Indien minder dan twee juist 0

14 D

15 maximumscore 2

Drie van de volgende:

- envolví
- realístiko
- serio
- suphetivo

- Indien drie termen juist* 2
Indien twee juist 1
Indien minder dan twee juist 0

16 D

17 maximumscore 2

Ponensia	KOR	INK
1	X	
2		X
3	X	

Indien drie kruisjes juist

2

Indien twee juist

1

Indien minder dan twee juist

0

18 B

19 maximumscore 1

e aspekto artístiko / ku *selfie* por ta un forma di arte

20 maximumscore 1

Tin biaha (bo *selfienan* por laga bo konosé asta parti di bo mes ku tabata desconosí) p'abo.

21 D

22 maximumscore 4

Ponensia	ta kuadra ku e teksto	ta kuadra ku e fragmento	no ta kuadra ku ningun
1	X		
2	X		
3	X	X	
4			X

Per regel beoordelen.

Per volledig juiste regel (met 1 of 2 kruisjes op de juiste plaats) 1 punt toekennen, tot een maximum van 4.

Teksto 2 Digitalisashon, benefisio pa enseñansa?

23 maximumscore 18

*In een goede samenvatting (190 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. **Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.***

Fenómeno i pregunta sentral

(max 3p)

- Nos ta biba den e era di digitalisashon. 1
- E digitalisashon akí a hasi gran impakto (rònt mundu), riba kasi tur aspekto di nos bida, (tambe riba tereno di enseñansa.) 1
- Ku introdukshon di digitalisashon den enseñansa, ta surgi e pregunta si esaki tin resultado positivo riba enseñansa. / E pregunta sentral ta si e digitalisashon akí ta benefisioso pa enseñansa. 1

Kiko e ta enserá i su orígen

(max 2p)

- Digitalisashon ta e proseso den kua ta/a konvertí informashon skirbí riba papel, pintura òf zonido den dígito kodifiká den kòmputer. 1
- Digitalisashon tabata resultado di e di tres periodo di transformashon mundial. / Digitalisashon ta e último revolushon teknológiko den mundo. / Desarojo di kòmputer a inisiá e era di digitalisashon (na final di siglo 20). 1

Argumento pro

(max 5p)

- Esnan ku ta boga pa digitalisashon den enseñansa ta bisa ku (*of andere aanduiding van positieve aspecten*) 1
- a sòru pa un dimenshon nobo, / pa inovashon den manera di traha, / pa desarojo di material nobo, 1
- e ta hasi enseñansa mas atraktivo pa hóben i dosente, / ta mas agradabel, 1
- e ta amplía e alumno su fuente di informashon, / su mundu, 1
- i e ta prepará alumno pa nan futuro karera (den un mundu moderno i digitalisá). 1

Argumento kontra

(max 5p)

- Di otro banda, tin esnan ku ta bisa ku (*of andere aanduiding van tegenstelling*) 1
- tin demasiado peso riba dosente, 1
- i digitalisashon ta sumamente kostoso, 1
- (Tambe) (teknologia) ta pone masha preshon riba e mucha su (proseso di) desarojo personal, 1
- i ta promové individualismo. / i no ta desaroyá su abilidadat sosial. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Rekomendashon

(max 3p)

- Finalmente, ta importante pa analisá tur argumento, / pa para ketu i evaluá tur dos banda di medaya, / pa kompará bentaha ku desbentaha, 1
- i yega na bo propio kontesta 1
- si digitalisashon ta yuda alsa kalidat di enseñansa. / si digitalisashon ta na benefisio di enseñansa. / riba e pregunta sentral.* 1

** NB: voor deze laatste variant mag alleen het deelscorepunt toegekend worden indien bij bullet 3 van 'Fenómeno i pregunta sentral' reeds correct is genoteerd wat de centrale vraag is.*

Regeling met betrekking tot overschrijding van de woordgrens (190 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 19 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 18 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimum score voor de opdracht is 0 punten.

Schematisch:

T/m	209 wrd	0 punten aftrek
210 -	214 wrd	2 punten aftrek
215 -	219 wrd	4 punten aftrek
220 -	224 wrd	6 punten aftrek
225 -	229 wrd	8 punten aftrek
230 -	234 wrd	10 punten aftrek
235 -	239 wrd	12 punten aftrek
240 -	244 wrd	14 punten aftrek
245 -	249 wrd	16 punten aftrek
Vanaf	250 wrd	18 punten aftrek